

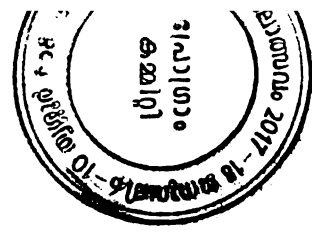
विषयम् - कारुण्यं परमा

धर्मः।

निर्धनस्य कारुण्यं

बालपुत्रम् नाम कश्चित्
 ग्रामः आसीत्। तत्र विलयः नाम
 साधुः च वसति स्म। विलयस्य
 बाल्यकालेः तस्य माता पिता मरणं
 प्राप्तवान्। विलयः निर्धनः आसीत्।
 विलयः काम अन्वेष्य प्रतिदिनं बहु
 स्थानं गतवान्। किन्तु किमपि विलयं
 प्रति काम न क्वति स्म। विलयः निर्धनः
 बलहीनः च आसीत्। इति कारणेन
 किमपि विलयोः काम न क्वति स्म।
 विलयः बहु दुःखितः अभवत्। 'हं
 भगवान् किमपि मम सहायं न
 कर्षति। मम बलहीनस्य कारणेन
 किमपि काम न क्वति। मम रक्षा
 कर्षेतु।' इति विलयः ईश्वरं प्रति
 प्रार्थना कर्षति स्म।
 एकस्मिन् दिने विलयः काम
 अन्वेष्य अन्यग्रामं गतवान्। सः

तत्र बहु दिनं काम अन्वेष्य
 यत्नं स्म । किन्तु न प्रयोजनं
 लभति । विलयः दुःखेन तस्य ग्रामं
 प्रति गच्छति स्म । तदा शत्रु नाम
 कृषकः विलयं दृष्ट्वा । सः विलयस्य
 समीपं आगतवान् । विलयस्य दुःखं
 दृष्टुं शत्रु विलयात् प्रश्नं पृच्छति ।
 'हे मित्र त्वं किं कारणेन दुःखिता
 अभवत् ? मम सहायं आवश्यकं वा ?
 शत्रुनां वचनं श्रुत्वा विलयः स्तब्धः
 अभवत् । ' किमपि मम प्रश्नं पृच्छति
 धन्यवादः । मम नाम विलयः । अहं
 बालपुत्रम् नाम कश्चित् ग्रामात् काम
 अन्वेष्य इदम् आगतवान् । किन्तु
 किमपि काम न वेदति । ' विलयस्य
 प्रश्नं श्रुत्वा शत्रु विलयं प्रति
 वेदति - ' मित्र अहं शत्रु । अहं इदम्
 कृषिं करोति । त्वं मम कृषिस्थलं
 काम करोति वा ? ' विलयः स्तोत्रेण
 शत्रुनां वचनं स्वीकरोतु भवति स्म ।
 विलयः शत्रुनां सह तस्य कृषिस्थलं
 गतवान् । शत्रु विलये भोजनं, जलं

वस्त्रं, गृहं इत्यादिभिः वदति स्म।
 शलुः मुक्कश्मिन् किं कृषिस्थलं
 अबोधवशथायां निम्नं पतति स्म।
 शलुः मुक्कम् शोणी आसीत्। शोणावस्थायां
 शलुः विलयेन वदति - 'मित्र त्वं
 मम कृषिस्थलस्य परिपालनं कर्तुं।
 कदापि त्वं मम कृषिस्थलं न
 उपेषितवान्' - इति। त्वि शोणं मूर्च्छितेन
 कारणं शलु मरणं प्राप्तवान्। विलयः
 बहु दुःखितः अभवत्। विलयः शलुनां
 वचनं पालयति स्म। शलुनां कृषिस्थलं
 विलयः कार्षिक फलेन भरितः अभवत्।
 विलयः धनसम्पन्नः अभवत्। शलुनां
 कारुण्येन कारणं विलयः सम्पन्नः
 अभवत्। विलयः कृषिधातु लभति
 धनं निर्धनानां शहायं कर्तुं नव
 उपयुज्यति भवति स्म। विलयः तस्य
 जीवितं कारुण्यप्रवर्तमानं उपयुज्यति
 भवति स्म।

कारुण्यं ~~भव~~ मव परमा धर्मः